

POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2022 r.

Sąd Rejonowy w Kwidzynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Danuta Kozikowska

Protokolant: sekretarz sądowy Edyta Baranowska

po rozpoznaniu w dniu 06 czerwca 2022 r. w Kwidzynie

na rozprawie

sprawy z wniosku P. L. (1)

z udziałem P. I. i I. I.

o dział spadku i zniesienie współwłasności

postanawia:

1. ustalić, że w skład majątku wspólnego byłych małżonków R. (R.) R. L. (1) (c. A. i A.) oraz E. L. (1) (s. W. i K.) wchodzi nieruchomości lokalowa nr 5 położona w K. przy ul. (...) o powierzchni (...) m⁽²⁾ dla którego Sąd Rejonowy w Kwidzynie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę (...) wraz z udziałem w częściach wspólnych budynku i działce gruntu nr (...) wynoszącym (...) opisanych w księdze wieczystej (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kwidzynie V Wydział Ksiąg Wieczystych oraz udział w nieruchomości gruntowej położony w K. przy ul. (...), składający się z działki nr (...) wynoszącym (...) opisany w księdze wieczystej (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kwidzynie V Wydział Ksiąg Wieczystych razem o wartości łącznej (...)(...);
2. udziały byłych małżonków R. (R.) R. L. (1) oraz E. L. (1) są równe;
3. w skład spadku po R. (R.) R. L. (1) wchodzi połowa nieruchomości lokalowej wraz z połową w udziale w nieruchomości gruntowej opisanej w pkt 1 postanowienia;
4. dokonać działu spadku i zniesienia współwłasności po R. (R.) R. L. (1) w ten sposób, że udziały w nieruchomościach opisanych w pkt 3 przyznać na wyłączną własność P. I. (c. R. i I.) bez obowiązku spłaty na rzecz uczestniczki I. I.;
5. zasądzić od uczestniczki P. I. na rzecz wnioskodawcy P. L. (1) kwotę 18.500 zł (osiemnaście tysięcy pięćset złotych) tytułem spłaty, którą to kwotę rozkłada na dwie raty:
 - a. pierwsza rata w wysokości 9.250 zł (dziewięć tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych) płatna z chwilą uprawomocnienia się niniejszego postanowienia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie na wypadek opóźnienia w płatności;
 - b. druga rata w wysokości 9.250 zł (dziewięć tysięcy dwieście pięćdziesiąt złotych) płatna pół roku po uprawomocnieniu się niniejszego postanowienia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie na wypadek opóźnienia w płatności;

2. zasądzić od uczestniczki I. I. na rzecz wnioskodawcy P. L. (1) kwotę 508,06 zł (pięćset osiem złotych 06/100) tytułem zwrotu części kosztów postępowania wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od chwili uprawomocnienia się orzeczenia;
3. zasądzić od uczestniczki P. I. na rzecz wnioskodawcy P. L. (1) kwotę 995,97 zł (dziewięćset dziewięćdziesiąt pięć złotych 97/100) tytułem zwrotu części kosztów postępowania wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od chwili uprawomocnienia się orzeczenia;
4. oddalić żądanie uczestniczki I. I. o zwrot nakładów na udziały w nieruchomości spadkowej opisane w pkt 3 oraz zwrot wydatków na pochówek E. L. (1) i ułożeniem okładzin granitowych wokół pomnika;
5. oddalić wniosek uczestniczek o zwrot kosztów postępowania;
6. nakazuje ściągnąć od uczestniczki I. I. na rzecz Skarbu Państwa- Sądu Rejonowego w Kwidzynie kwotę 333,30 zł (trzysta trzydzieści trzy złote 30/100) tytułem części nieuiszczonych wydatków.

sędzia Danuta Kozikowska

sygn. akt I Ns 557/21

UZASADNIENIE

Wnioskodawca P. L. (1) wnosił o ustalenie, że w skład spadku po R. R. L. (1) zmarłej w dniu 23 czerwca 2007 roku w K., ostatnio zamieszkałej w K. oraz po E. L. (1) zmarłym w dniu 18 grudnia 2020 roku w S., ostatnio zamieszkałym w K. wchodzi udziały po 1/2 części we własności lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość położonego w K. przy ulicy (...) o powierzchni użytkowej (...) m⁽²⁾, dla której Sąd Rejonowy w Kwidzynie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) o łącznej wartości (...) zł. Wnioskodawca wniósł nadto o zniesienie współwłasności przedmiotowego lokalu (w którym uczestniczka P. I. jest współwłaścicielką 4/6 udziałów, uczestniczka I. I. współwłaścicielką 1/6 udziałów, a wnioskodawca współwłaścicielem 1/6 udziałów) poprzez przyznanie 1/6 udziałów należących do uczestniczki I. I. na wyłączną własność uczestniczce P. I. z jednoczesną zapłatą przez uczestniczkę P. I. na rzecz wnioskodawcy kwoty (...) zł tytułem spłaty równowartości 1/6 udziałów w tej nieruchomości w terminie 21 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia Sądu zgodnie z wartością przedmiotowej nieruchomości.

W uzasadnieniu wniosku wskazano, iż wyżej opisany lokal mieszkalny wchodzi w skład masy spadkowej po zmarłych R. R. L. (1) i E. L. (1). Zgodnie z postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku spadkobiercami po zmarłych zostali wnioskodawca P. L. (1) w 1/6 części, I. I. w 1/6 części oraz P. I. w 4/6 części udziału. Podział masy spadkowej przedstawiony we wniosku jest korzystny dla uczestniczki P. I., która posiada większość udziałów. Wartość lokalu wchodzącego w skład masy spadkowej została ustalona na podstawie średnich cen nieruchomości na rynku w K.. Proponowany sposób podziału odpowiada wysokości udziałów uczestników i zapewnia racjonalne wykorzystanie nieruchomości, prawa jak i rzeczy. Nie pozostaje w sprzeczności z obowiązującymi przepisami lub z gospodarczym przeznaczeniem rzeczy. Nie pociągnie także za sobą istotnej zmiany rzeczy lub zmniejszenia jej wartości.

Uczestniczki I. I. i P. I. w odpowiedzi na wniosek wniosły o oddalenie wniosku w całości oraz o zasądzenie od wnioskodawcy kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu potwierdziły, że w skład spadku po R. L. i E. L. (1) wchodzi jedynie wskazany we wniosku lokal mieszkalny. Uczestniczki nie zgodziły się na proponowany sposób zniesienia współwłasności, podnosząc, że wnioskodawca rozporządza nie swoim udziałem, a udziałem uczestniczki I. I. oraz jednocześnie z tego tytułu żąda spłaty na swoją rzecz wartości tego udziału. W takiej więc formie wniosek winien podlegać oddaleniu. Niezależnie od powyższego uczestniczki podniosły, że zawyżona jest wskazana we wniosku powierzchnia lokalu, gdyż nie wynosi ona (...)m², a jest dużo mniejsza oraz znacznie zawyżona jest wartość lokalu.

Wnioskodawca w piśmie z dnia 30 września 2021 r. sprecyzował żądania wniosku wnosząc o ustalenie, że w skład spadku po R. R. L. (1) zmarłej w dniu 23 czerwca 2007 roku w K., ostatnio zamieszkałej w K. wchodzi udział w 1/2 części we własności lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość położonego w K. przy ulicy (...) o powierzchni użytkowej (...) m⁽²⁾, dla której Sąd Rejonowy w Kwidzynie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) o wartości (...) zł. Wnioskodawca wniósł nadto o dokonanie działu spadku po R. L. oraz zniesienie współwłasności przedmiotowego lokalu poprzez przyznanie 1/6 udziałów należących do wnioskodawcy na wyłączną własność uczestniczce P. I. z jednoczesną zapłatą przez uczestniczkę P. I. na rzecz wnioskodawcy kwoty (...) zł tytułem spłaty równowartości 1/6 udziałów w tej nieruchomości w terminie 21 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia Sądu zgodnie z wartością przedmiotowej nieruchomości. Wnioskodawca domagał się również zasądzenia od uczestniczek solidarnie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Uczestniczki w piśmie z dnia 19 października 2021 r. nie zgodziły się na sposób zniesienia współwłasności zaproponowany w sprecyzowanym wniosku oświadczając, że uczestniczka P. I. jest osobą bezrobotną i nie stać jej na spłatę wartości udziału wnioskodawcy. Udział natomiast może przejąć uczestniczka I. I., która poniosła nakłady na przedmiotowy lokal mieszkalny w postaci kosztów wykupu – 7.041,17 zł, kosztów utrzymania lokalu – 4.915,12 zł (w tym multimedia – 919,35 zł, gaz – 493,42 zł, wspólnota mieszkaniowa – 2.918,30 zł, energia elektryczna – 472,05 zł, podatek od nieruchomości – 112,00 zł), kosztów zakupu środków medycznych dla E. L. (2) i pobytu w (...) – 1.882,24 zł oraz kosztów pogrzebu łącznie z nagrobkiem – 7.851,60 zł. Uczestniczka przez 14 lat sprawowała opiekę nad ojcem E. L. (1), który był osobą schorowaną i tylko z uwagi na zgon nie został całkowicie ubezwłasnowolniony. Koszty takiej opieki wynoszą ponad 2.000 zł miesięcznie, jednak przyjmując tylko wymienioną kwotę, koszty za cały okres opieki wynoszą 336.000 zł. Wartość łącznych nakładów, jakie poniosła uczestniczka I. I. wynosi 357.690,13 zł i 1/3 tej wartości winien zwrócić jej wnioskodawca.

Na rozprawie w dniu 06 czerwca 2022 roku uczestniczki zgodnie oświadczyły, że wnoszą o przyznanie wszystkich udziałów w spadkowym lokalu na wyłączną własność P. I..

Sąd ustalił, co następuje:

Postanowieniem z dnia 30 marca 2021 r., sygn. akt I Ns 40/21 Sąd Rejonowy w Kwidzynie stwierdził, że spadek po R. R. L. (2) z d. J. (c. A. i A.) zmarłej dnia 23 czerwca 2007 roku w K., której ostatnim miejscem stałego pobytu był K., na podstawie ustawy nabyli małżonek E. L. (1) (s. W. i K.) oraz dzieci P. L. (1) (s. E. i R.) i I. I. z d. L. (c. E. i R.) po 1/3 części wprost każde z nich.

Tym samym postanowieniem Sąd stwierdził, że spadek po E. L. (1) (s. W. i K.) zmarłym dnia 18 grudnia 2020 roku w S., którego ostatnim miejscem stałego pobytu był K., na podstawie testamentu holograficznego z dnia 28 stycznia 2018 roku, otwartego i ogłoszonego w Sądzie Rejonowym w Kwidzynie w dniu 24 marca 2021 roku nabyła wnuczka P. I. (c. R. i I.) w całości z dobrodziejstwem inwentarza.

Przedmiotowe postanowienie uprawomocniło się w dniu 07 kwietnia 2021 r.

/dowód: odpis postanowienia Sądu Rejonowego w Kwidzynie z dnia 30 marca 2021 r., sygn. akt I Ns 40/21 ze stwierdzeniem prawomocności – k. 5 – 6, akta sprawy I Ns 40/21 (postanowienie z dnia 30 marca 2021 r. – k. 28 – 29, zarządzenie o stwierdzeniu prawomocności – k. 32)/

R. i E. L. (3) na zasadzie wspólności ustawowej majątkowej małżeńskiej byli współwłaścicielami lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość położonego w K. przy ulicy (...), dla którego to lokalu Sąd Rejonowy w Kwidzynie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą numer (...).

Małżonkowie L. kupili przedmiotowy lokal od Skarbu Państwa – (...) w dniu 29 czerwca 2004 r. Cena sprzedaży po zastosowaniu przysługujących ulg wynosiła kwotę 6.746,70 zł. Część ceny sprzedaży w kwocie 3.238,42 zł została zapłacona przed zawarciem umowy. Reszta ceny sprzedaży w kwocie 3.508,28 zł nabywcy zobowiązali się uiścić w

5 ratach rocznych po 701,66 zł każda wraz z odsetkami według zmiennej stopy oprocentowania naliczanych od nie spłaconej części ceny począwszy od dnia 29 czerwca 2004 roku.

E. L. (1) dokonał zapłaty reszty ceny w pięciu ratach:

- 772,50 zł w dniu 29 marca 2005 r.
- 785,85 zł w dniu 16 marca 2006 r.
- 764,81 zł w dniu 19 marca 2007 r.
- 743,23 zł w dniu 13 marca 2008 r.
- 721,86 zł w dniu 10 marca 2009 r.

Wierzytelności na rzecz (...), zabezpieczone wpisanymi w dziale IV ww. księgi wieczystej hipotekami, tj. hipoteką umowną zwykłą na kwotę 3.508,28 zł oraz hipoteką umowną kaucyjną na kwotę 1.754,14 zł zostały spłacone w całości.

/dowód: odpis zwykły księgi wieczystej – k. 7 – 8, zaświadczenie z (...) z podpisem notarialnie poświadczonym – k. 9 – 10, wypis z rejestru lokali – k. 16, umowa ustanowienia odrębnej własności lokalu i sprzedaży oraz ustanowienie hipotek: zwykłej i kaucyjnej w formie aktu notarialnego, Repertorium A Numer (...) – k. 39 – 41 verte, 208 – 210 verte, polecenia przelewów – k. 42 – 44, akta i dokumenty księgi wieczystej (...)

Ze spadkowym lokalem związany jest udział we własności działki gruntowej nr (...) i częściach wspólnych budynku i działce gruntowej pod budynkiem nr (...) w (...) części oraz udział (...) części w działce gruntowej nr (...) okalającej grupę budynków, tj. ul. (...) i ul. (...). Powierzchnia użytkowa przedmiotowego lokalu wynosi (...) m⁽²⁾. Lokal ten położony jest na I piętrze i składa się z 2 pokoi, kuchni, łazienki z wc i przedpokoju. Do lokalu przynależy piwnica o powierzchni (...) m⁽²⁾. Lokal ten kwalifikuje się do remontu kapitalnego. Od dawna jest niezamieszkały. Od czerwca 2007 r. jego stan nie zmienił się. Uległ jedynie zmianie stan budynku, ponieważ dokonano jego docieplenia i remontu elewacji. Wartość rynkowa przedmiotowego lokalu według stanu z dnia 16 czerwca 2007 r. i cen z dnia 28 lutego 2022 r. wynosi (...) zł.

/dowód: opinia biegłego w zakresie szacowania nieruchomości oraz w zakresie szacowania ruchomości K. Ł. – k. 163 – 188, opinia uzupełniająca (Odpowiedź na zarzuty wnioskodawcy) – k. 226 – 227/

E. L. (1) w okresie od 01 stycznia 2005 r. do dnia śmierci, tj. 18 grudnia 2020 r. otrzymywał emeryturę wojskową, której wysokość brutto pierwotnie wynosiła 1.474,47 zł i ulegała stopniowej waloryzacji, by ostatecznie wynieść 2.357,66 zł. W okresie od 01 czerwca 2015 r. otrzymywał również dodatek pielęgnacyjny, którego wysokość wynosiła początkowo 208,17 zł, a ostatecznie 229,91 zł. Ponadto przyznano mu w maju 2019 r. prawo do jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 1.100,00 zł brutto oraz w kwietniu 2020 r. prawo do dodatkowego rocznego świadczenia pieniężnego w wysokości 1.200,00 zł brutto.

/ dowód: pismo z (...) w G. – k. 118, odpisy decyzji (...) w G. – k. 119 – 136/

Sąd zważył co następuje:

Okoliczności faktyczne istotne dla rozstrzygnięcia sprawy Sąd ustalił na podstawie dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy, a także aktach sprawy I Ns 40/21 oraz aktach i dokumentach księgi wieczystej numer (...). Autentyczność tych dokumentów nie była kwestionowana przez strony postępowania. Sąd również nie znalazł podstaw, aby odmówić im wiarygodności. Wnioskodawca kwestionował jedynie twierdzenie uczestniczki I. I., jakoby przedłożone przez nią polecenia przelewów stanowiły dowód uiszczenia przez uczestniczkę reszty ceny nabycia spadkowego lokalu. Kwesta ta zostanie omówiona w dalszej części uzasadnienia.

Sąd pełen walor dowodowy przyznał również opinii biegłego sądowego w zakresie szacowania nieruchomości oraz w zakresie szacowania ruchomości K. Ł., która w ocenie Sądu została sporządzona w sposób profesjonalny i rzetelny przez osobę, której wiedza, kwalifikacje i umiejętności zawodowe nie budzą wątpliwości. Ponadto biegły w pisemnej opinii uzupełniającej w sposób rzeczowy i przekonujący ustosunkował się do zarzutów wniesionych przez wnioskodawcę. Zarzuty te w ocenie Sądu stanowiły jedynie bezzasadną polemikę z prawidłowo umotywowanymi wnioskami opinii.

W punkcie 1. niniejszego postanowienia Sąd w trybie art. 684 k.p.c. ustalił skład i wartość spadku ulegającego podziałowi. Bezsportna była okoliczność, że w skład majątku wspólnego rodziców wnioskodawcy i uczestniczki I. I. wchodziła wyłącznie nieruchomość lokalowa nr 5 położona w K. przy ul. (...) dla którego Sąd Rejonowy w Kwidzynie V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę (...) wraz z udziałem w częściach wspólnych budynku i działce gruntu nr (...) wynoszącym (...) opisanym w księdze wieczystej (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kwidzynie V Wydział Ksiąg Wieczystych oraz udział w nieruchomości gruntowej położony w K. przy ul. (...), składający się z działki nr (...) wynoszącym (...) opisany w księdze wieczystej (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Kwidzynie V Wydział Ksiąg Wieczystych. Spór dotyczył natomiast powierzchni i wartości wyżej opisanego lokalu. Sąd na podstawie uznanej za wiarygodną opinii biegłego rzeczoznawcy ustalił, że powierzchnia lokalu wynosi (...) m⁽²⁾, natomiast jego wartość (...) zł.

Co do zasady udziały małżonków w majątku wspólnym są równe (art. 43 § 1 krio), niezależnie od stopnia, w jakim każde z małżonków przyczyniło się do jego powstania. W niniejszej sprawie żaden z uczestników nie kwestionował faktu, że udziały zmarłych małżonków L. były równe, w związku z czym Sąd orzekł jak w punkcie 2.

Wyżej opisane ustalenia prowadzą do jednoznacznego wniosku, że w skład spadku po R. R. L. (1) wchodzi połowa nieruchomości lokalowej wraz z połową w udziale w nieruchomości gruntowej opisanej w punkcie pierwszym postanowienia, w związku z czym Sąd orzekł jak w punkcie 3.

Zgodnie z art. 1037 § 1 i 1038 § 1 k.c. dział spadku może nastąpić bądź na mocy umowy między wszystkimi spadkobiercami, bądź na mocy orzeczenia sądu na żądanie któregośkolwiek ze spadkobierców. Sądowy dział spadku powinien obejmować cały spadek. Jednakże z ważnych powodów może być ograniczony do części spadku.

Zgodnie natomiast z art. 1035 k.c. jeżeli spadek przypada kilku spadkobiercom, do wspólności majątku spadkowego oraz do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych.

Oznacza to, że dział spadku może nastąpić poprzez fizyczny podział rzeczy wchodzących w skład majątku spadkowego, przyznanie składników majątkowych różnym spadkobiercom z zasądzeniem ewentualnych spłat lub dopłat (lub bez zasądzenia należności finansowych) lub sprzedaż rzeczy przez komornika sądowego i podział sumy uzyskanej ze sprzedaży między spadkobierców.

W niniejszej sprawie ostatecznie wszyscy uczestnicy wyrazili zgodę na przyznanie nieruchomości lokalowej wchodzącej w skład spadku uczestniczce P. I., przy czym wnioskodawca zażądał spłaty na swoją rzecz.

Nie ma podstaw aby sądzić, że uczestniczka P. I. nie będzie w stanie spłacić wnioskodawcy P. L. (1). Uczestniczka wprawdzie nie posiada żadnego majątku i jest zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w K. jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku (vide zaświadczenie z k. 28), jednakże na rozprawie w dniu 6 czerwca 2022 roku zadeklarowała, że w spłacie udziału wnioskodawcy może pomóc jej matka I. I. będąca drugą uczestniczką niniejszego postępowania. Oświadczyła nadto, że chciałaby sprzedać spadkowy lokal. W związku z powyższym nawet gdyby uczestniczka nie uzyskała pomocy finansowej od matki, to niewątpliwie będzie mogła przeznaczyć na spłatę uczestnika część środków uzyskanych od nabywcy lokalu.

Wartość rynkowa spadkowego lokalu mieszkalnego wynosi (...) zł. Wartość udziału spadkodawczyni R. L. w tym lokalu wynosiła 55.500 zł (111.000 zł : 2). Wnioskodawca nabył spadek po matce w 1/3 części. Udział wnioskodawcy w tym lokalu wynosi więc 1/6 (1/2 : 3), zatem wysokość spłaty należnej mu od uczestniczki P. I. wynosi 18.500 złotych

(111.000 zł : 6). W związku z powyższym Sąd w punkcie 5. Zasadził od uczestniczki P. I. na rzecz wnioskodawcy P. L. (1) kwotę 18.500 zł tytułem spłaty.

Ponieważ natychmiastowa spłata całej równowartości udziału mogłaby stanowić dla uczestniczki zbyt duże obciążenie finansowe, Sąd rozłożył zasądzoną kwotę na dwie raty w wysokości po 9.250 zł, ustalając, że pierwsza rata w wysokości 9.250 zł będzie płatna z chwilą uprawomocnienia się niniejszego postanowienia, natomiast druga rata pół roku po uprawomocnieniu się niniejszego postanowienia. Nadto Sąd zasądził od uczestniczki odsetki ustawowe za opóźnienie na wypadek opóźnienia w płatności.

Orzekając o obowiązku ponoszenia kosztów postępowania Sąd zastosował regułę wynikającą z przepisu art. 520 § 1 k.p.c. – każdy z uczestników ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie. W niniejszej sprawie wszyscy uczestnicy byli w równym stopniu zainteresowani wynikiem postępowania, ponieważ dokonanie działu spadku po R. L. leżało w ich wspólnym interesie, a zatem winni oni ponieść koszty sądowe w równej wysokości.

Wnioskodawca uścił w tej sprawie opłatę sądową od wniosku wszczynającego postępowanie w kwocie 1.000 zł. Poniósł również koszty zastępstwa procesowego przez profesjonalnego pełnomocnika będącego radcą prawnym w wysokości 3.600 zł (§ 6 pkt 3 w zw. z § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z dnia 22 października 2015 r. – tekst ujednolicony Dz.U. z 2018 r. poz. 265), która to kwota została ustalona w oparciu o wartość udziału spadkowego wynoszącą 18.500 zł. Wnioskodawca uścił nadto opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz koszty wynagrodzenia biegłego w łącznej kwocie 1.654,61 zł. Koszty związane z udziałem w niniejszej sprawie wnioskodawcy wyniosły zatem łącznie 6.271,61 zł.

Uczestniczka I. I. poniosła w niniejszej sprawie koszty zastępstwa procesowego w łącznej wysokości 3.617 zł, na które składały się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika będącego adwokatem w wysokości 3.600 zł (§ 6 pkt 3 w zw. z § 2 pkt 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. – Dz.U. z 2015 r. poz. 1800) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Natomiast uczestniczka P. I. poniosła w niniejszej sprawie koszty zastępstwa procesowego w łącznej wysokości zł, na które składały się wynagrodzenie profesjonalnego pełnomocnika będącego adwokatem w wysokości 5.400 zł (§ 6 pkt 3 w zw. z § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności adwokackie z dnia 22 października 2015 r. – Dz.U. z 2015 r. poz. 1800) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł. Wartość jej udziału w spadkowym lokalu wynosił bowiem 74.000 zł.

Sąd mając na uwadze, że uczestnicy powinni ponieść koszty niniejszego postępowania w równych częściach w zakresie opłat i wydatków, zaś koszty zastępstwa procesowego winni pokryć we własnym zakresie.

W punkcie 8. Sąd oddalił żądanie uczestniczki I. I. o zwrot nakładów na udziału w nieruchomości spadkowej oraz zwrot wydatków na pochówek E. L. (1) i ułożeniem okładzin granitowych wokół pomnika. Zaznaczyć należy, że celem postępowania sądowego w przedmiocie działu spadku jest nie tylko likwidacja łączącej spadkobierców wspólności i przyznanie im określonych praw majątkowych, ale także ostateczne zakończenie wszelkich rozrachunków pomiędzy spadkobiercami (uregulowanie wszelkich stosunków wynikających ze wspólności majątku spadkowego). Dlatego też obok żądania działu spadku uczestnicy mogą również zgłaszać żądania akcesoryjne (roszczenia uboczne). Zgodnie z art. 686 k.p.c. do żądań tych mogą należeć między innymi roszczenia z tytułu poczynionych na spadek nakładów oraz z tytułu spłaconych długów spadkowych.

Rozliczenie nakładów na spadkową nieruchomość pomiędzy współspadkobiercami powinno nastąpić w toku postępowania o dział spadku, w skład którego wchodzi ten składnik majątku spadkowego. Niezgłoszenie przez uczestnika tych roszczeń prowadzi do utraty możliwości ich dochodzenia w innym postępowaniu (art. 618 § 3 k.p.c. w zw. z art. 688 k.p.c.). Przepis ten jest w swej treści stanowczy i nie czyni wyjątków w zakresie powodów niezgłoszenia roszczenia o rozliczenie nakładów poczynionych na spadkową nieruchomość, jak i innych tzw. roszczeń

ubocznych, w toku postępowania działowego. Późniejsze dochodzenie tych roszczeń jest przez pryzmat art. 618 § 3 k.p.c. niedopuszczalne.

Ustawodawca nie zdefiniował pojęcia nakładu. W doktrynie i orzecznictwie wskazuje się, że nakłady stanowią wszelkiego rodzaju wydatki na rzecz poza ceną jej nabycia. Przybierają one różną postać. Nakłady przybierają przede wszystkim postać widocznych ulepszeń, m.in. w postaci dokonanej przebudowy czy instalacji urządzeń domowych. Do nakładów zalicza się także wydatki na drobne remonty i konserwację rzeczy. Ponadto do nakładów należy zaliczyć wydatki na świadczenia publiczne. Podstawę prawną rozliczenia dokonanych nakładów na spadkową nieruchomość stanowi art. 207 k.c. w zw. z art. 1035 k.c. Zgodnie z tymi przepisami pożytki i inne przychody z rzeczy wchodzącej w skład spadku przypadają współspadkobiercom w stosunku do wielkości udziałów; w takim samym stosunku współspadkobiercy ponoszą wydatki i ciężary związane z rzeczą wspólną. Roszczenie z tytułu poczynionych na spadek nakładów ma charakter obligacyjny. Stąd też zwrot wartości nakładów poniesionych przez jednego ze spadkobierców na rzecz wspólną przysługuje przeciwko osobom, które były współspadkobiercami tej rzeczy w dacie czynienia nakładów.

W niniejszej sprawie uczestniczka I. I. domagała się od wnioskodawcy zwrotu kosztów wykupu spadkowego lokalu z zasobów (...), kosztów utrzymania lokalu (multimedia, gaz, wspólnota mieszkaniowa, energia elektryczna, podatek od nieruchomości), kosztów zakupu środków medycznych dla E. L. (2) i jego pobytu w (...) oraz kosztów pogrzebu łącznie z nagrobkiem, a także ułożenia płyt wokół nagrobka.

Koszty wykupu przedmiotowego lokalu jako koszty jego nabycia nie stanowią nakładów podlegających rozliczeniu w postępowaniu w sprawie o dział spadku. Nie stanowi nakładu cena nabycia rzeczy, bowiem jest to świadczenie kupującego odpowiadające świadczeniu sprzedawcy spełnione w wykonaniu umowy wzajemnej, jaką jest umowa sprzedaży (vide uchwała Sądu Najwyższego z 11 października 1990 r., sygn. akt III CZP 58/90). Sąd miał również na uwadze, że pierwsze trzy wpłaty miały miejsce za życia zarówno E. L. (1), jak i R. L., a więc w czasie, kiedy lokal ten nie wchodził w skład żadnej masy spadkowej. Ponadto uczestniczka I. I. wbrew swojemu obowiązkowi wynikającemu z art. 6 k.c. poza własnymi twierdzeniami nie przedstawiła żadnych dowodów wykazujących, że to ona przekazywała ojcu środki finansowe na wykup mieszkania, co powinna zrobić wobec zakwestionowania tej okoliczności przez wnioskodawcę. Na wszystkich poleceniach przelewu jako zleceniodawca wpisany jest E. L. (1), który w ocenie Sądu z uwagi na otrzymywaną emeryturę wojskową miał możliwość odłożenia środków finansowych potrzebnych na zapłacenie rat płatnych raz w roku, w związku z czym prawdziwość twierdzeń uczestniczki w tym przedmiocie jest wątpliwa.

Z wyżej opisanych przyczyn wątpliwym jest również, aby to uczestniczka dokonała zapłaty podatku od nieruchomości. Z pokwitowania z k. 107 z dnia 17 lutego 2020 r. wynika, że wpłaty tej dokonał E. L. (1) jeszcze za swojego życia.

Również wydatki w postaci opłat za multimedia, gaz czy energię elektryczną nie stanowią nakładów na spadkową nieruchomość, ponieważ stanowią jedynie wydatki konsumpcyjne mieszkańców lokalu, nie zwiększające jego wartości ani nie przyczyniające się do zachowania go w stanie niepogorszonym. Brak jest zatem podstaw do obciążania wnioskodawcy obowiązkiem partycypowania w tych kosztach, skoro w okresie ich powstawania nie zamieszkiwał w spadkowym lokalu. Zaznaczyć należy, że ewentualne zaległości w opłatach skutkują jedynie tymczasowym zaprzestaniem świadczenia usług przez dostawcę, a nie demontażem całości instalacji w postaci przewodów czy gniazdek, więc nie wpływają ujemnie na stan techniczny lokalu. Wznowienie dostawy mediów wymaga jedynie zawarcia nowej umowy z dostawcą.

Sąd rozpatrujący niniejszą sprawę stanął na stanowisku, że również wydatki na poczet zarządu nieruchomością wspólną uiszczane na rzecz Wspólnoty Mieszkaniowej nie stanowią nakładów na nieruchomość. Wydatki te nie są bowiem związane ze świadczeniami publicznymi, lecz odpowiadają wzajemnym świadczeniom zarządu wspólnoty mieszkaniowej uregulowanymi w art. 14 ustawy o własności lokali z dnia 24 czerwca 1994 r. (tekst ujednolicony Dz.U. z 2021 r. poz. 1048). Zarząd wspólnoty mieszkaniowej nie jest organem władzy publicznej.

Nakładów na spadkowy lokal nie stanowią niewątpliwie również koszty zakupu środków medycznych dla E. L. (2) i jego pobytu w ZOL. Wydatki te były bowiem związane nie z lokalem, lecz z osobą ojca wnioskodawcy i uczestniczki, a w dodatku postępowanie w niniejszej sprawie dotyczyło działu spadku nie po E. L. (1), a po R. L.. Spadek po E. L. (1) nabyła bowiem w całości na podstawie testamentu uczestniczka P. L. (2), co zostało stwierdzone prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego w Kwidzynie z dnia 30 marca 2021 r., sygn. akt I Ns 40/21. W związku z powyższym rozliczeniu w niniejszym postępowaniu nie podlegały również wydatki związane z pogrzebem E. L. (1).

Koszty pogrzebu spadkodawcy zgodnie z art. 922 § 3 k.c. należą do długów spadkowych i jako takie mogą być co do zasady rozliczane w toku działu spadku, jednakże uczestniczka I. I. w swoich zeznaniach przyznała, że koszty pogrzebu R. L. zostały pokryte z zasiłku pogrzebowego, co oznacza, że kosztów tych nie poniosł żaden ze spadkobierców.

Natomiast koszt wykonania okładzin granitowych wokół pomnika w kwocie 3.500 zł, udokumentowany fakturą z k. 256 w ocenie Sądu nie stanowi wydatku koniecznego, lecz co najwyżej tzw. nakład zbytkowny. Uczestniczka poniosła ten wydatek w celu zaspokojenia własnych potrzeb estetycznych i jednostronnie podjęła decyzję o jego poniesieniu, w związku z czym wnioskodawca nie był ani nie jest zobowiązany do dokładania się do tego wydatku.

W punkcie 9. Sąd oddalił wniosek uczestniczek o zasądzenie na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania od wnioskodawcy, mając na uwadze rozstrzygnięcia zawarte w punktach 6 i 7.

Wydatki w niniejszej sprawie wyniosły łącznie 1.987,91 zł, na którą to kwotę składały się:

- wynagrodzenie w kwocie 1.654,61 zł, przyznane biegłemu sądowemu K. Ł. z tytułu sporządzenia opinii na piśmie postanowieniem Referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w Kwidzynie z dnia 11 marca 2022 r.
- wynagrodzenie w kwocie 333,30 zł, przyznane biegłemu sądowemu K. Ł. z tytułu sporządzenia opinii uzupełniającej na piśmie postanowieniem Referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w Kwidzynie z dnia 20 kwietnia 2022 r.

Wyżej wskazane koszty do kwoty 1.654,61 zł zostały pokryte z zaliczki uiszczonej przez wnioskodawcę. Pozostała kwota 333,30 zł została tymczasowo uiszczona przez Skarb Państwa. Wobec powyższego Sąd mając na względzie wynik postępowania oraz fakt, że uczestnicy byli w równym stopniu zainteresowane wynikiem postępowania w punkcie 10. zgodnie z art. 83 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst ujednolicony Dz.U. z 2022 r. poz. 1125) nakazał ściągnąć od uczestniczki I. I. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Kwidzynie zwrot części nieuiszczonych wydatków, których wysokość omyłkowo określił na 487,91 zł.

sędzia Danuta Kozikowska